

Fővárosi Ítéltábla

2. Kf. 27. 301/2007/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASAG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a COMPLEX Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. (Budapest) felperesnek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest, Hivatkozási szám: Vj-158/2004.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében, melybe az alperes pernyertessége érdekében a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. (Budapest) beavatkozott, a Fővárosi Bíróság 2007. évi október hó 17. napján kelt 7.K.31.677/2005/14. számú ítélete ellen a felperes által 15. és 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi január hó 23. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és az alperesi beavatkozónak külön - külön 15.000 (azaz tizenötezer) - 15.000 (azaz tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. (a továbbiakban: Közlönykiadó) főtevékenysége a Magyar Közlöny nyomtatott és elektronikus formában történő kiadása. A Közlönykiadó állami feladatok ellátásával kapcsolatos jogi helyzetét - a korábbi szabályozás szerint - a Miniszterelnöki Hivatalról szóló 148/2002. (VII. 1.) Korm. rendelet rendezte. E rendelet alapján a Miniszterelnöki Hivatal feladata - többek között - a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 57.§-ának (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság hivatalos lapjának, a

Magyar Közlönynek a kiadása és terjesztése. E feladatát a Miniszterelnöki Hivatal a Közlönykiadó útján, annak közvetlen irányításával látja el. A Közlönykiadó az ötévenként nyomtatott formában megjelenő Hatályos Jogszabályok Hivatalos Gyűjteményének, az évente, nyomtatott formában megjelenő „Törvények és Rendeletek Hivatalos Gyűjteményének”, valamint a „Hivatalos CD Jogtár” elektronikus jogszabály-gyűjteménynek a kiadója is.

A Közlönykiadó „Hivatalos CD Jogtár” termékén kívül további négy vállalkozás is forgalmaz elektronikus jogszabály-gyűjteményeket. A felperesnek a „Complex CD Jogtár”, a HVG-Orac Kft-nek a „Jogkódex”, az Opten Kft-nek az „Opten Törvénytár”, az Unió Kft-nek a „Magyar Törvénytár” elnevezésű termékei hasonló funkciót töltenek be és hasonló fogyasztói igényeket elégítenek ki azzal, hogy ugyanazon hatályos magyar jogszabályokat tartalmazzák, de feldolgozási módjuk, megjelenítési formájuk, felhasználási lehetőségeik különbözőek.

A Közlönykiadó honlapján 2004. évben megjelentette azt a tájékoztatást, hogy nincs olyan üzleti partnere, akinek szerződéses keretek között átadná a Magyar Közlönyökben közzétett jogszabályok hivatalos szöveganyagát. A Közlönykiadó elzárkózott attól is, hogy a felperessel és más, elektronikus jogszabálygyűjteményt kiadó vállalkozással szerződést kössön ezen adatbázis átadására.

A felperes az alperesnél 2004. év augusztusában eljárást kezdeményezett a Közlönykiadóval szemben, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt. Állította, hogy a Közlönykiadó a hivatalos közlönykiadás piacán jogszabályi kizárólagosságon alapuló gazdasági erőfölényes helyzetét kihasználva, a kapcsolódó elektronikus jogszabálygyűjtemények piacán versenytársaihoz képest indokolatlan erőfölényre tesz szert azzal, hogy az általa kizárólagosan birtokolt hivatalos jogszabályszövegek adatbázisát („elektronikus tőpéldányt”) a versenytársainak nem adja át, attól elzárkózik.

Az alperes 2004. évi október hó 6. napján a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21.§-ába ütköző magatartás vizsgálatára eljárást indított, amelyet a 2005. évi március hó 5. napján kelt 158/2004. VJ határozatával azzal szüntetett meg, hogy a Közlönykiadó kifogásolt magatartása alkalmatlan a Tpv. 21.§-ába ütköző visszaélés megvalósítására. Álláspontja szerint a panaszolt magatartása az érintett piacon számottevő mértékben nem korlátozza a

versenytársak termékeinek forgalmát, mert az elektronikus jogszabálygyűjteményeket forgalmazó vállalkozások bármelyike számára elérhető a Magyar Közlöny, továbbá az Országgyűlés honlapjáról letölthető a jogszabályok hivatalos szövege, így a hivatalosnak tekinthető adatbázissal rendelkezés számottevő időelőnyt nem nyújt az eljárás alá vont számára.

A felperes a határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a Közlönykiadó visszaélt erőfölényes helyzetével, amikor az elektronikus jogszabálygyűjtemények piacán működő versenytársai részére nem bocsátotta rendelkezésre a hivatalos közlönyök ún. „elektronikus tőpéldányát”; továbbá amikor elzárkózásának hangot adott és magát az érintett piacon egyetlen hivatalos forrásként tüntette fel. Kérte a Közlönykiadó kötelezését e magatartás abbahagyására, a „tőpéldányok” (ellenérték nélküli vagy annak fejében történő) átadására. Másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését indítványozta. Álláspontja szerint a Közlönykiadó a hivatalos közlönykiadás piacán fennálló monopolhelyzetét emeli át az érintett verseny piacra, lehetőségeit pedig az adatbázisa frissítésének gyorsaságával és pontosságával - mint versenyelőnyt teremtő helyzettel - használja ki. Ezzel egyenlőtlen piaci helyzetet teremt a többi vállalkozás számára, akiknek jelentős utánaajrást igényel, illetőleg idővesztést és költségtöbbletet okoz a hivatalos szöveg bedolgozása saját adatbázisába, amely megakadályozza, hogy a szolgáltatás minőségében jöjjön létre verseny. Úgy vélte, hogy a Közlönykiadónak minden piaci szereplő számára hozzáférhetővé kellene tennie a Magyar Közlönyök elektronikus rögzített szövegét (azaz „elektronikus tőpéldányát”), mert az alapvető erőforrás az elektronikus jogszabálygyűjtemények piacán való részvételhez. A felperes az „elektronikus tőpéldány” alatt a Magyar Közlöny előállítási folyamatában az adott számnak a tördelőszoftverrel előállt utolsó verzióját, a nyomdába küldendő Magyar Közlöny tördelőszoftverrel előállt adatállományát, azaz olyan számítógépes, nem képi, más alkalmazásokba konvertálható adatállományát értette, aminek alapján a nyomda a Magyar Közlöny adott számát elkészíti (nyomtatja). Álláspontja szerint az alperesi határozat a Tpv. 21.§-át, annak is különösen c) és j) pontját sérti. Jogi álláspontjának alátámasztásaként európai uniós versenyszabályokra utalt és állította, hogy a határozat nemcsak a Tpv., de a vonatkozó bizottsági, európai bírósági és kiemelt uniós tagállami versenyhatósági gyakorlattal is ellentétes.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta hivatkozva arra, hogy a hazai szabályozás nem rendezi a hivatalos jogszabályok elektronikus tőpéldányainak üzleti célú felhasználását, így a Közlönykiadó üzleti megfontolású döntésének tárgya lehet, hogy átengedi versenytársainak azokat, vagy sem; ha igen, mennyiért. Határozati megállapításait arra figyelemmel tartotta fenn, hogy az elektronikus jogszabálygyűjteménnyel való rendelkezést a jogszabály rendezi, és a versenytársak számára adott a lehetőség saját adatbázisaik más úton történő frissítésére. A tőpéldány nem nélkülözhetetlen eszköze a tevékenység folytatásának, továbbá a hivatalos adatbázishoz való hozzáférés jelentős időelőnyt sem biztosít a Közlönykiadó számára, és a versenytársak termékeinek forgalmát számottevően az érintett piacon nem is korlátozza. Ezért a jogsértést megállapítására lehetőséget nem látott.

A beavatkozó az alpereshez csatlakozva a kereset elutasítását kérte és rámutatott arra, hogy az érintett piacon a gazdasági erőfölénye sem állapítható meg; mélyre figyelemmel a Tptv. 21.§-a szerinti jogsértés elkövetése alappal kétségbe vonható. Meglátása az volt, hogy a felperes kereseti kérelmének jogalapja hiányzik és jogszerűen nem kötelezhető munkájának ingyenes átengedésére. Hivatkozott továbbá arra, hogy 2006. évi január hó 1. napjától jogszabály rendezi a Magyar Közlöny nyomtatott változatának és az elektronikus adatbázis kimásolásának szabályait. Vitatta a felperes által hivatkozott jogesetek perbeli ügyvel való összefüggését, az elektronikus tőpéldány- felperesi (fogalom)meghatározását.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján. A felperes keresetösségi jogát az elsőfokú bíróság elismerte és elfogadta azt a felperesi álláspontot, hogy a beavatkozó az „elektronikus tőpéldányok” kizárólagos birtoklásával igyekezett a hivatalos közlönyök piacán meglévő erőfölényét átmenetileg átvenni az elektronikus jogszabálygyűjtemények piacára (mint másodlagos piacra). Az erőfölény átjárszásának eszközeként vizsgálta a szerződéskötéstől való beavatkozó elzárkózás jogszerűségét. Kétségbe vonta a szerkesztett jogszabálygyűjtemények és az elektronikus tőpéldányon alapuló szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények piacának elkülönülését. A per fő kérdésének tekintette, hogy nélkülözhetetlen termék-e az érintett piacon az elektronikus tőpéldány. A felperes által hivatkozott és a perhez tartozó releváns közösségi jogeseteket részletesen elemezve behatárolta a „nélkülözhetetlen eszköz” fogalmát, majd ez alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elektronikus tőpéldány nem minősül annak, mert a másodlagos piacon hatásos

verseny van, a nevezett termék kellően helyettesíthető, nem vitatható az eszköz (termék) duplikálhatósága, az az új termék gyártásához nem elengedhetetlen. A felperesnek sem a közösségi esetjogi, sem a bizottsági hivatkozásait nem tartotta a kereseti kérelmet alátámasztónak.

A felperes az ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, melynek késedelmessége miatt igazolási kérelemmel élt. A Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.094/2007/4. számú végzésével megváltoztatta a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.024/2007/2. számú elutasító végzését, az igazolási kérelemnek helyt adott, hatályon kívül helyezte a fellebbezést elutasító rendelkezést és a másodfokú bíróságot a fellebbezés érdemi elbírálására utasította.

A felperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és kereseti kérelmének elfogadását kérte. Állította, hogy a közlönyszövegek elektronikus tőpéldánya nélkülözhetetlen eszköz a nem-szerkesztett (tehát a közlönyszövegekkel megegyező tartalmú) jogszabálygyűjtemények elkülönült piacára történő belépéshez, / míg a hivatalos adatbázisra történő kizárólagos hivatkozás is versenyelőnyt teremt. Állította, hogy az alperesi beavatkozó magatartása révén az érintett piac melletti szomszédos piacon működő más vállalkozások indokolatlan versenyhátrányba kerülnek.

Fellebbezése kiegészítésében a felperes hangsúlyozta, hogy a beavatkozó monopóliumával versenyelőnyre kíván szert tenni a versengő piacon, továbbá lehetetlenné teszi, hogy mások mellett ő is teljes körű jogszabálygyűjteményt jelentessen meg. Érvelését a kizárólag CD lemezen megjelenő és más módon be nem szerezhető jogszabályokra utalással kívánta alátámasztani.

A felperes a másodfokú tárgyaláson pontosított, kiegészített nyilatkozatában a hivatalos szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények és a nem hivatalos szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények piacát határolta el, és az elektronikus tőpéldány fogalmát azonosította a Magyar Közlönnyben megjelenő joganyaggal szövegszerűen teljes mértékben megegyező elektronikus fájlal, amely a jogalkotás folyamatában keletkezik; és amely alapján a beavatkozó a Magyar Közlönny megjelenteti. Azt nem vitatta, hogy a 148/2002. (VII.1.) Korm. rendelet 11.§-ának (2) bekezdése az (1) bekezdés szerinti hivatalos kiadással azonos megítélést ír elő.

Az alperes és a beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A beavatkozó elfogadta és megfelelőnek találta az elsőfokú bíróság piacmeghatározását és a közösségi jogesetek elemzését. A felperesi fellebbezés kiegészítésében hivatkozott, CD lemezen megjelenő szabályok tekintetében hangsúlyozta, hogy azok nem jogszabályok. Ismételten rámutatott arra, hogy a közlönykiadás piacára való belépés korlátját jogszabály teremtette meg. Észrevételezte, hogy a felperes módosított kérelme is teljesíthetetlen.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi határozat bírósági felülvizsgálata során a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között eljárva a tényállást megfelelően állapította meg, az abból levont - keresetet elutasító - jogi következtetése pedig helytálló volt.

Rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy a Pp. 247.§-ának (1) bekezdése a másodfokú eljárásban tiltja a kereset megváltoztatását, márpedig a felperes másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata a közigazgatási és elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataitól eltérően jelölte meg a vitatott beavatkozási magatartással érintett piacokat, hiányolva azok tényfeltárási elemzését. A keresetváltoztatás tilalma miatt a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta a hivatalos és a nem hivatalos szerkesztett elektronikus jogszabálygyűjtemények piacát, nem értékelhette ezen a beavatkozási magatartás jogszerűségét. Mivel a felperes a határozati és ítéleti piacmeghatározással kapcsolatosan nem terjesztett elő fellebbezési kérelmet, a piacmeghatározás felülvizsgálatára sem volt mód a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján.

A piacmeghatározás körébe eső felperesi módosított és pontosított fellebbezési kérelem nemcsak azért volt elbírálhatatlan, mert ütközött a Pp. 247.§-ának (1) bekezdésébe, hanem azért is, mert következtelen, értelmezhetetlen volt és olyan további kérdéseket hagyott megválaszolatlanul, mint perindítási, keresetindítási jogosultság, keresetőségi jog, versenytársi pozíció, jogszabályi monopólium, termék (vég- és melléktermék), stb..

A másodfokú bíróság a felperes versenyhatósági és kereseti kérelmének pontosítása körében vizsgálta, hogy a felperes mit értett az „elektronikus tőpéldány” fogalmán. A felperes

nyilatkozatára figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy nélkülözhetetlen eszközként a felperes nem a nyomdaiparban a nyomtatáshoz használt eszköz (mint „elektronikus tőpéldány”) kiadását, hanem a hivatalos (papír alapú) közlönykiadáshoz szükséges, a jogalkotási folyamat részét képező, annak eredményeként létrejövő, önálló termékformát nem öltő, a Magyar Közlönyben később megjelenő jogi normák fájljainak átadását mérte. A felperes kérelme annak ellenére irányult erre, hogy azt elismerte, hogy a hivatalos (papír alapú) közlönykiadás területén, illetőleg az ezzel egy tekintet alá eső elektronikus adathordozón való jogszabály megjelentetés tekintetében jogszabályi rendelkezés alapján fennálló monopol helyzete van a beavatkozóknak (a korábban hatályos 148/2002.(VII.1.) Korm. r. 11. § (1)-(2) bek.).

A peres felek között nem képezte vita tárgyát, hogy a hivatalos közlönykiadás piacán fennálló jogszabályi monopólium versenyjog-sértőnek nem tekinthető. Abban is egyetértettek a felek, hogy a hivatkozott Korm. r. alapján a Magyar Közlönnyel kapcsolatos lapkiadás és lapterjesztés - azaz annak a Közlönykiadó útján való megjelentetése - egy tekintet alá esik az elektronikus adathordozón való továbbítással, hozzáféréssel. Ebből következik, hogy a hivatalos jogszabályok, -gyűjtemények papír alapú és elektronikus adathordozón (továbbá online rendszeren) való megjelentetése a Közlönykiadó monopóliuma. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azon adatállomány átadásának megtagadása nem lehet jogsértő piaci magatartás, amely önálló termékformában nem jelenik meg és azon előállítási folyamat része, eszköze, amelyre nézve jogszabály kizárólagos jogokat (monopóliumot) biztosít meghatározott személynek. Ilyen kizárólagossággal védett folyamat/tevékenység vég-, vagy mellékterméke esetében pedig a „nélkülözhetetlen eszköz” jelleg vizsgálata szükséges az elsőfokú bíróság által részletesen bemutatott szempontok alapján.

Megjegyzzi a másodfokú bíróság, hogy a felperes jogi érveléssel nem támasztotta alá álláspontját, és nem jelölt meg egyetlen olyan jogszabályi rendelkezést sem, amelynek alapján a jogalkotási folyamat részeként eredményeként előálló, a beavatkozó szellemi termék körébe nem eső, és egyébként meghatározhatatlan tartalmú jogszabálygyűjtemény (a Magyar Közlöny adott számában megjelenő jogszabályok kihirdetést megelőző) átadását elvárta.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a sikertelenül fellebbező felperest a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése és 83.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes és a beavatkozó másodfokú eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére. Mivel a felperes a szükséges mértékű fellebbezési illetéket a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére leróta, ezért az erről való rendelkezést a másodfokú bíróság mellőzte.

B u d a p e s t, 2008. évi január hó 23. napján